

ÇANKIRI

ARAŞTIRMALARI

DERGİSİ

9

**Çankırı Belediyesi
Dr. Rifkı Kamil Urga
Çankırı Araştırmaları Merkezi
Haziran - 2012/1**

ÇANKIRILI ASTARLIZÂDE MEHMED HİLMİ EFENDİ HAKKINDA BİR BİYOGRAFİ DENEMESİ (1876-1962)

A BIOGROPHY OF TRIAL ABOUT ÇANKIRILI ASTARLIZÂDE MEHMED HİLMİ EFENDİ

Cahit AKTAŞ

Çankırı İmam Hatip Orta Okulu
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni.

1843/Kendilerinin manevi yol göstericisi hocası ve şeyhi Çerkeşli Mehmed Hilmi Efendi, Çerkeş'in Okçular Mahallesinde doğdu.

1853/Medrese hayatında, hocaları arasında önemli bir yere sahip olan Ahmed Mecbur Efendi doğdu.

1857/Babası İsmail Efendi doğdu. İsmail Efendi, esnaf olup manifaturacılık yapardı.

1857/Muhterem valideleri Sıddıka Hanımefendi doğdu.

1876/Sevenleri tarafından "Hacı Baba" veya "Efendi Baba" diye hitap edilen son dönem mutasavvıflarından Astarlızade Mehmed Hilmi Efendi Çankırı'da doğdu. Künyesi "Mehmed Hilmi bin İsmail el Müştehir bi Astarlızade el-Kengürü"dir.

1878/Dört kardeşinden, büyük kardeşi Ömer Efendi dünyaya geldi. İki erkek ve iki kız kardeşi bulunan Mehmed Hilmi Efendi ailenin ikinci çocuğudur. Kız kardeşleri ailenin büyük kızı Adeviye Hanım ve en küçük kardeşleri Huriye Hanımdır.

1884/ Küçük kardeşi Mustafa Efendi doğdu.

1888/Hıfzını ilkmal etti. Mehmed Hilmi Efendi daha beş yaşında iken Kur'an-ı Kerim'i

usulüne uygun olarak okumaya başladı.. On iki yaşına gelince Kur'an-ı Kerim'i baştan sona ezberleyerek Hafızlık Mertebesine erişti.

1889/İlköğrenimini Çankırı Tevfikiye ibtidaiyesin de tamamladı. İlkokulu pekiyi derece ile tamamladığında on iki yaşlarında idi.

1896/Yirmi-Yirmi beş yaşlarında iken (1896-1901) İstanbul da kalmış ve iki sene tıp tahsili yapma imkânı bulmuştur. Bu yıllarda dönemin medreselerinde okutulan astronomi, hukuk ve matematik ilimlerini öğrenmiştir. Yabancı dil öğrenme merakı ve kabiliyeti sayesinde Arapça, Farsça'nın yanı sıra batı dillerinden Fransızca ve İngilizce öğrenmişlerdir. Fransızca seviyesinde hayli mesafe kat ettiğinden Fransız Büyükelçiliği tarafından takdir belgesi verilmiştir.

1902 ? /İstanbul'dan döndükten sonra muhtemelen 1902'de, Nakşibendi tarikatının Hali-diyye kolunun büyük müridlerinden Seydişehirli Abdullah Efendi'nin halifelerinden Çerkeşli Mehmet Hilmi Efendi'ye intisap etti. Çerkeş'teki dergahda seyru sülûkunu tamamladığı anlaşılmaktadır.

1906/Şeyhi ve hocası Çerkeşli Mehmed Hilmi Efendi Hac dönüşünde Cidde'de, yetmiş yaşlarında vefat etti. Mekke kapısı Saidler Kabristanına defnedildi.

1907/Cemaziyelevvel 1325 (Haziran 1907) tarihinde Yüksek tahsilini yaptığı Mecbur Efendi Medresesinde, hocası Çankırlı Şeyh Zaimzade Ahmed Mecbur efendiden icazetname aldı.

1914/Muhterem valideleri Sıddıka Hanımefendi vefat etti.

1916/Kırk yaşları civarında iken Osman Şevket Paşa zamanında Balkan ve Çanakkale harbi için çıkartılan seferberlikte ihtiyat askerliği yaptı.

1918/Babası İsmail Efendi vefat etti.

1919/Çankırı'nın müderrislerinden, kendisinin ilim tahsil ettiği ve icazet aldığı hocası Ahmed Mecbur Efendi vefat etti.

1920/Kırk beş yaşlarında iken, kendisinden yaşça hayli küçük olan Adeviye Hanımla evlenmişlerdir.

1920/Ailenin en küçük çocuğu Muhittin Astarlı doğdu. Kendisi esnaf olup manifaturacılık ile meşgul olurdu. Sabiha Hanımefendi ile evlenmiştir.

1921/Kızı Fatıma Hanım (Özcenk) dünyaya geldi.

1925/Bir mutasavvıf olarak Tekke ve Zaviyelerin kapatılmasına şahit oldu.

1934/Soyadı kanunu kabul edilince önceden lakabı olan "Astarlızade" den mülhem olarak "Astarlı" soyadını aldı.

1944/Şeyhi ve hocası Çerkeşli Mehmed Hilmi Efendi'nin, Çerkeş'te bulunan camisi ve dergahı bu tarihte meydana gelen depremle yıkıldı.

1949/Hac vazifesini ifa etti. Ömründe bir

defa hacca gitmiştir. Aynı haccında bir de umre yapmıştır.

1959/ Büyük kardeşi Ömer Efendi vefat etti.

1961/1944 depreminde Çerkeş de yıkılan dergâh ve camii, Mehmed Hilmi Efendi'nin gayret ve himmeti ile yıkılır yıkılmaz tamir ve imarına başlanmış olup 1961 senesinde minaresi ikmal edilmiştir.

1962/Küçük kardeşi Mustafa Efendi vefat etti.

1962/Çankırlı Astarlızade Mehmed Hilmi Efendi 17 şubat 1962 yılında Cumartesi günü öğleye doğru vefat etti. Ertesi günü, Çankırı'da o zamana kadar nadir görülebilen büyük bir kalabalıkla Sarıbaba mezarlığındaki aile kabristanına defnedildi.

1976/13 Haziran 1976 tarihinde hayat arkadaşı sevgili eşi Adeviye Hanım vefat etti. Sarıbaba kabristanlığında Mehmed Hilmi Efendi'nin yanında medfundur.

1989/Oğlu Muhittin Astarlı 5 Ağustos 1989 tarihinde 63 yaşında iken vefat etti. Kabri Hilmi Efendi'nin yanında aile mezarlığındadır.

2010/ Mehmed Hilmi Efendi'nin gelini Sabiha Hanım 7 şubat 2010 tarihinde 86 yaşında iken Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

KAYNAKÇA:

1-AKKUŞ, Mehmet, "Çerkeşli Mehmet Hilmi Efendi ve Manzum Mevlid'i" Çankırı Valiliği, III. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, Çankırı-2005.

2-AŞKAR, Mustafa, Çankırlı Astarlızade Mehmed Hilmi Efendi, İstanbul- 2005.

3-AŞKAR, Mustafa, "Bir Mutasavvıf ve âlim olarak: Çankırlı Astarlızade Mehmed Hilmi Efendi", Çankırı Valiliği III. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, Çankırı-2005.